

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ФІНАНСОВИЙ МЕХАНІЗМ ВРАХУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОГО ФАКТОРУ ПРИ ВИЗНАЧЕННІ БЮДЖЕТНИХ ВИТРАТ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

проф. Жулавський А.Ю., студент гр. Ммс-31/1м **Мирошниченко Д.В.**

На сучасному етапі основним завданням виступає створення основ динамічного соціально-економічного розвитку України, удосконалення роботи органів державної влади та місцевого самоврядування. Важливим при цьому виступає екологічний фактор у загальній системі міжбюджетних відносин. Актуальним питанням є подальше реформування бюджетного механізму, що дозволяє державі та місцевим органам самоврядування використовувати бюджет як дієвий інструмент реалізації регіональної політики в контексті екологічно сталого розвитку. Існуюча бюджетна система України не враховує екологічний фактор при формуванні бюджетних відносин у вигляді міжбюджетних трансфертів. Перегляд статей бюджету, на які безпосередньо впливає рівень забруднення навколишнього природного середовища, сприятиме збільшенню величини бюджетних доходів та зменшенню бюджетних витрат.

Аналіз останніх публікацій засвідчив, що проблема врахування екологічного фактору в бюджетному процесі на регіональному рівні є досить актуальною. Теоретичні, методологічні і прикладні аспекти побудови ефективної бюджетної політики на рівні держави та регіонів, становлення міжбюджетних відносин, питання раціонального природокористування, гармонізації відносин людини і навколишнього природного середовища знайшли відображення у працях таких вітчизняних вчених: В.І. Андрейцева, О.Ф. Балацького, М.П. Кучерявенко, Д.В. Полозенка, М.І. Савлука, В.М. Суторміної, В.М. Трегобчука, В.Я. Шевчука, В.В. Юрчишина та інших.

Однак у дослідженнях зазначених вчених недостатньо розглядається питання формування місцевих бюджетів з урахуванням екологічного стану регіонів та фінансових інструментів реалізації політики екологічно-сталого розвитку.

Метою даного дослідження є врахування екологічного фактору при визначенні бюджетних доходів і витрат на місцевому рівні та в міжбюджетних відносинах. Ця мета реалізується за рахунок відповідного організаційно-фінансового механізму.

У загальному вигляді під організаційно-фінансовим механізмом слід розуміти сукупність методів фінансового впливу на соціально-економічний розвиток суб'єктів господарювання, фінансових індикаторів, інструментів, що дають можливість оцінити цей вплив на рівні адміністративної території.

Основою організаційно-фінансового механізму є законодавча база, яка визначає взаємини держави і регіонів та відповідні організаційні структури управління соціально-економічними процесами. На сучасному етапі сталого розвитку держава через законодавчу базу проводить політику, спрямовану на підвищення економічної самостійності територій. Водночас вона координує діяльність місцевої влади на основі визначення співвідношень державного і місцевих бюджетів, розвитку інфраструктурних об'єктів місцевого та загальнодержавного значення, формування централізованих фондів різного цільового призначення.

До системи фінансового забезпечення мають входити чотири форми фінансового регулювання бюджетних відносин: самофінансування – це забезпечення відтворення виробництва за рахунок власних фінансових ресурсів регіону. Позитивною стороною даної форми фінансового забезпечення є максимально ефективне використання наявних ресурсів за рахунок прискорення термінів їх кругообігу; кредитування – це головна форма фінансового забезпечення соціо-еколого-економічних потреб регіону за рахунок тимчасового використання позикових ресурсів. Кредитування дає змогу використовувати

одні й ті ж фінансові ресурси різним суб'єктам господарювання, що прискорює їх оборот і сприяє підвищенню ефективності діяльності, і як наслідок – досягається значна економія суспільного капіталу; бюджетні асигнування – це державне фінансування у формі міжбюджетних трансфертів; інвестування як форма фінансового забезпечення реалізується на основі довгострокових вкладень капіталу в економіку, соціальну та екологічну сфери.

Для врахування екологічного фактору адміністративних територій при визначенні бюджетних витрат варто зосередити увагу на наступних пропозиціях: перегляд нормативів і економічного механізму екологічного регулювання; реформування системи акумулювання й використання коштів на природоохоронні заходи, законодавче закріплення цільового використання статей природоохоронних витрат у державному і місцевому бюджетах; законодавче закріплення відображення екологічних збитків і штрафних санкцій за порушення чинного природоохоронного законодавства

Подальші дослідження мають бути спрямовані на створення умов для застосування організаційно-фінансового механізму врахування екологічного фактору при визначенні обсягу бюджетних доходів, бюджетних витрат та коригування міжбюджетних трансфертів. Це, у свою чергу, потребуватиме реформування бюджетного механізму як на місцевому, так і на загальнодержавному рівні.

Жулавський, А.Ю. Організаційно-фінансовий механізм врахування екологічного фактору при визначенні бюджетних витрат на регіональному рівні [Текст] / А.Ю. Жулавський, Д.В. Мирошніченко // Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О.Ф., м. Суми, 6-8 травня 2014 р.: у 2-х т. / За заг. ред.: О.В. Прокопенко, О.В. Люльова. - Суми : СумДУ, 2014. - Т.2. - С. 343-345.